

PRESTON

DOUGLAS &

CHILD

LINCOLN

ZTRACENÉ

KOSTI

JEDLI JEDEN DRUHÉHO. JAKOU HRŮZU SKRÝVAJÍ JEJICH KOSTI?

Ztracené kosti

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

Child Lincoln; Preston Douglas

Ztracené kosti – e-kniha

Copyright © BB/art s. r. o., 2020

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ZTRACENÉ KOSTI

PRESTON

DOUGLAS &

CHILD

LINCOLN

ZTRACENÉ

KOSTI

Přeložila Jana Kordíková

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2020
Bořivojova 75, Praha 3
Copyright © 2019 by Splendide Mendax, Inc. and Lincoln Child
All rights reserved.

Z anglického originálu *Old Bones*
(First published by Grand Central Publishing, a division
of Hachette Book Group, Inc., New York, USA, 2019)
přeložila © 2020 Jana Kordíková
Redakce textu: Dana Packová
Jazyková korektura: Mirka Jarotková

Tisk: CENTA, spol. s r. o., Vídeňská 113, Brno

První vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7595-350-6 tištěná kniha
ISBN 978-80-759-5376-6 ePub
ISBN 978-80-759-5377-3 mobi
ISBN 978-80-759-5378-0 PDF

Michaelu Pietschovi

1

13. říjen

NOC VE MĚSTĚ SVĚTEL ZAČALA BRZY, v jednu po půlnoci měsíc zakrývaly husté mraky, takže Paříž už rozhodně neodpovídala své předzívce. Dokonce i tady u řeky byla tma a prázdno: pro místní bylo na všední den už moc pozdě, pro turisty a romanticky založené zase moc chladno. Až na pospíchajícího chodce, který si ohrnul límec kabátu, aby se ochránil před zimou, a podlouhlé prosklené lodi tiše plující po řece – prázdné a přízračné, protože večerní projížďka s pohoštěním skončila a loď mířila zpátky do přístavu – měl muž promenádu podél řeky sám pro sebe.

Promenáda byl tedy pro chodník vydlážděný starými kameny vedoucí podél Seiny kousek nad hladinou řeky příliš nadnesený výraz. I tak ale tenhle úsek dokonce i pozdě v noci nabízel úchvatný výhled: přímo na druhé straně byl Île de la Cité, kde se ke zlověstně působící obloze tyčila temná silueta Louvru a věže chrámu Notre-Dame, částečně zakryté mostem Pont au Double.

Muž se usadil na úzkou lavičku vedle dřevěného lešení postaveného kvůli opravám starého mostu. Za ním stála asi šestimetrová kamenná zeď končící v úrovni ulice, odkud čas od času zaslechl auto projíždějící po Quai Montebello, dopravní tepně na jih od Seiny. Z této avenue zhruba každých čtyři sta metrů vedlo na promenádu kamenné schodiště. Několik málo světél usazených vysoko na zdi na vlhké kameny vrhalo slabý svit. Kvůli opravám na Pont au Double bylo světlo stojící nejbližšího muže odstraněné.

Na obzoru se objevil policista v nepromokavém kabátě, a když se blížil, hvízdal si melodii od Joea Dasseina. Usmál se na muže a kývl mu na po-

zdrav, muž mu kývnutí oplatil, zapálil si gauloisku a bohorovně policistu sledoval, jak pokračuje pod most a rozléhající se tóny písně „Et si tu n'existais pas“ se pomalu vytrácí.

Muž si dlouze potáhl z cigarety, pak si ji přidržel před očima a zkoumal hořící špičku. Jeho pohyby byly pomalé a unavené. Bylo mu přes třicet a na sobě měl kvalitní vlněný oblek. Mezi módními italskými botami měl položenou koženou a lehce odřenou brašnu, kterou by mohl používat vytížený právník nebo soukromý lékař z Harley Street. O lavičku se vedle něj opírala nablýskaná nová koloběžka. Tenhle muž se od bezpočtu dalších bohatých pařížských podnikatelů lišil pouze svými rysy – které ve stávající tmě sice nebyly příliš znatelné, ale působily exoticky a daly se těžko zařadit: mohly být asijské, kazašské i turecké.

Tiché hučení města na chvíli narušil cvrkot blížícího se kola. Muž zvedl hlavu a v horní části nejbližšího schodiště se objevila postava. Druhý muž na sobě měl černé cyklistické kraťasy a tmavý dres. Na zádech měl batoh s reflexními pruhy, které zazářily ve světlech projíždějícího auta. Postavil kolo k zábradlí, zamkl si ho, pak seběhl po schodech a přiblížil se k muži v obleku.

„*Ça va?*“ zeptal se, když se posadil na lavičku. Přestože byla chladná noc, měl propocené oblečení.

Muž v obleku pokrčil rameny. „*Ça ne fait rien,*“ odpověděl a znovu si potáhl z cigarety.

„Co má znamenat ta koloběžka?“ pokračoval francouzsky cyklista a sundal si zablácený batoh.

„Ta je pro kluka.“

„Nevěděl jsem, že jste ženatý.“

„Kdo říká, že ano?“

„Kdo se moc ptá, moc se dozví,“ zasmál se cyklista.

Muž v obleku hodil cigaretu do řeky. „Jak to šlo?“

„Bylo to mnohem náročnější, než jste tvrdili. Myslel jsem, že to bude nějaký odlehlý prázdný park. *Putain de merde*, byl vklíněný mezi nádraží Montparnasse a katakomby!“

Muž v obleku znovu pokrčil rameny. „Vždyť se v Paříži vyznáte.“

„Jo, ale podobný věci člověk nevidí často.“

Pak přestali mluvit a sledovali řeku, kolem nich ruku v ruce prošla dvojice, aniž by jim věnovala pozornost. Nato znovu promluvil muž v obleku.

„Ale opuštěný byl, ne?“

„Ano, přímo v tom místě jsem měl štěstí – těsně u zdi sousedící s ulicí Rue Froidevaux. Kdyby to bylo o kousek dál, už by na mě bylo vidět z bytového domu na druhé straně ulice.“

„Byl to náročný úkol?“

„Ani ne, jen jsem celou dobu musel být zticha. A pak taky včera zatraceně přšelo. Koukněte!“ Ukázal si na běžecké boty, které byly ještě špinavější než batoh.

„*Quel dommage.*“

„Mockrát díky.“

Muž v obleku pohledem zkontroloval cestu. Nešel po ní nikdo kromě zamilované dvojice, která už se vytrácela v dálce. „Tak se na to pojďme podívat.“

Druhý muž popadl svůj batoh, rozepnul ho, čímž ukázal další bahno a cosi zabaleného do vrstev plastové plachty, bublinkové fólie a měkké jelenice. Do prostoru se začal linout odporný zápach. Muž v obleku vytáhl kapesní svítilnu ve tvaru tužky a pečlivě daný předmět zkoumal. Pak si souhlasně odfrkl.

„Dobrá práce,“ uznal. „Jak dlouho vám trvala cesta sem na kole?“

„Asi deset minut, jel jsem vedlejšími uličkami.“

„No, neměli bychom se tu zdržovat déle, než bude nezbytně nutné.“ Muž se sklonil a rozepnul tašku, kterou měl mezi nohama. Když se taška rozevřela, uvnitř se něco krátce zalesklo.

„Co to je?“ vyzvídal cyklista a zvědavě nakukoval. „Kreditky ani drahý kovy neberu.“

„Ale nic. Peníze máte tady.“ Druhý muž si poklepal na kapsu saka.

Cyklista čekal, až druhý muž do té kapsy sáhne. Druhý muž náhle s rukou v kapse zvedl hlavu.

„Vydržte chvílku!“ šeptne a nahne se těsně k němu. „Někdo sem jde.“

Cyklista se k němu instinktivně skloní. Jeho společník mu položí ruku na rameno, čímž naznačí důvěrný vztah mezi nimi a zároveň usnadní skrytí jejich obličejů před kolemjdoucím. Jenomže žádný kolemjdoucí se

neblíží; chodník je prázdný. Pak muž v obleku z kapsy saka vytáhne druhou ruku a svírá v ní taktický nůž Spyderco Matriarch 2, jehož tenká esovitá čepel byla navržena k jedinému účelu a který je díky unikátnímu systému otevírání firmy Emerson připravený k akci, jakmile opustí kapsu.

Když čepel projela mezi druhým a třetím žebrem, pronikla hlouběji do hrudníku a přeřízla hlavní tepny nad srdcem, byla jen pouhou tmavou šmouhou. Pak náhle zase vyklouzla zpátky. Muž v obleku čepel rychle otřel do krátkých kalhot druhého muže a plynulým pohybem si nůž vrátil zpátky do kapsy. Vše netrvalo déle než dvě vteřiny.

Cyklista naprosto ztuhl překvapením a šokem. Jeho hrudník už se plnil krví, ale samotná rána byla tak drobná, že mu z okraje dresu krev jen lehce kapala. Druhý muž mezitím sáhl do kožené brašny a vyndal dlouhý ocelový řetěz a visací zámek. Zbytek tašky byl až na gumovo-latexovou vložku prázdný. Vstal, zkontroloval, jestli se někdo neobjevil v dohledu, pak popadl ocelovou koloběžku, složil ji, přitiskl ji cyklistovi k hrudníku, poté kolem ní obtočil jeho bezvládné paže a upevnil je řetězem. Konce řetězu pevně smotal do sebe a zajistil je visacím zámkem. Po dalším pohledu na cestičku a na hladinu řeky cyklistu zvedl a vlekl ho do tmy pod mostem až ke břehu řeky. Přehodil muži nohy přes obrubník, pustil ho a nechal tělo jemně zajet do řeky.

Uplynulo dalších deset vteřin.

Muž se lehce zadýchal a sledoval, jak se tělo noří pod hladinu, protože ho tam stahuje řetěz a koloběžka. Pak se vrátil k lavičce, opatrně přesunul zabalený předmět z batohu do kožené brašny a obojí uzavřel. Udělal si pauzu, aby si narovnal kravatu a upravil sako. Potom rychle vyrazil cestičkou až ke kamennému schodišti, prošel kolem kola a batoh přitom zahodil do nejbližšího odpadkového koše.

Pak si zapálil další gauloisku, přendal si držadlo tašky do druhé ruky a na náměstí Saint-Michel si zastavil taxík.

2

O hodinu později

CLIVE BENTON SE SVÝM VETERÁNEM Ford Falcon zajel ke straně ulice Wild Irish Road, odbočil a pak pomalu mířil po prašné cestě až na místo, odkud už na něj z hlavní silnice nebude vidět. Vystoupil z auta a nasadil si malý batůžek. Vzal si telefon, spustil turistickou aplikaci, zjistil svou polohu, určil správný směr a vyrazil lesem. Vysoké jedle a borovice s pokroucenými kmeny stály dost daleko od sebe, takže chůze lesním porostem byla snadná. Přes stávající roční období ještě nezaznamenal ani náznak zimy: vzduch byl nadále zrádně ztěžklý otupujícím teplem. Když se Benton mezi stromy podíval východním směrem, uviděl úpatí vzdálených vrcholů pohoří Sierra Nevada, které se na modré obloze rýsovalo jako šedé zuby. Brzy ho pokryje sníh.

Benton byl historik a v historii této oblasti se vyznal tak dobře jako snad nikdo jiný. Byl v centru kalifornské oblasti 49 v okrese Placer, kde probíhala slavná zlatá horečka. Ještě na kopcích viděl stopy po těžbě – zdejší svahy se ostříkovaly neskutečně silnými proudy vody, čímž na nich vznikaly prohlubně a rýhy. Vytvořený štěrk odtékal obrovskými kanály, ve kterých se pak sbíraly kousky zlata. Tyto dny už jsou však dávno pryč a úpatí západní strany pohoří Sierra více než sedmdesát kilometrů od Sacramenta je z větší části neobývané. Zbývající stará hornická městečka s názvy jako Dutch Flat, Gold Run, Monte Vista, You Bet a Red Dog neprožívají právě období prosperity. Některá úplně zanikla, v několika málo zbývajících nezlomní obyvatelé udělali z bývalých hornických chatrčí a laciných hotelů turistické atrakce nebo chaty. A tato oblast skutečně začínala lákat turisty a zájemce o rekreační nemovitosti. Turistický rozvoj

této oblasti se předvídal už léta, ale teď se ta předpověď konečně začínala naplňovat.

Občas se na rovinatých pozemcích v údolích dala najít i sídla těch, kterým se zlato opravdu podařilo najít. Teď už však byla opuštěná a rozpadala se. Benton se zastavil a zkontroloval směr. Blížil se právě k jednomu ze zchátralých domů, který pro něj měl zvláštní význam. Podle GPS by měl stát asi devět set metrů východně od jeho pozice, na nízkém hřebeni. Přezdívalo se mu Donnerův dům a kdysi patřil dceři Jacoba Donnera z neblaze proslulé Donnerovy výpravy.

Benton pokračoval opatrně a nenápadně, držel se v zastíněných částech lesa. Když vylezl na hřeben, zpomalil. Přes stromy viděl záblesky oranžové a žluté a také lesk kovu, věděl, že pochází od dvou velkých buldozerů, které za sebou stojí na staré hornické stezce a chystají se do Donnerova domu vjet a přeměnit ho na hromadu cihel, omítky a rozlámaných trámů, aby se uvolnil prostor pro nové golfové hřiště a bytovou výstavbu na Medvědí řece.

Když se ještě víc přiblížil, už rozeznával obrysy buldozerů i nákladního vozu, který je sem dovezl. Motor vozu běžel naprázdno, takže Benton cítil pach výfukových plynů spolu s cigaretovým kouřem, slyšel i hovor dělníků. Obešel je velkou oklikou a pospíchal na druhou stranu cesty na místo, kde na něj nemohli vidět. Když trochu sešel po hřebeni, už zahlédl starý dům: jednu z prvních ukázek španělského nekoloniálního stylu. Dostal se až k nízké zdi na kraji lesa, která vyznačovala hranici pozemku. Přikrčil se za ni a pečlivě si dům prohlédl. Kdysi musel být přímo úchvatný, na jedné straně stála dlouhá a nízká nabílená brána, na střeše byla maurská kupole a zvonice. Ale střecha s červenými taškami už se propadla, okna byla rozbitá a zbyly po nich prázdné tmavé otvory. Z rozsáhlých zahrad a arboreta se stala neproniknutelná džungle plná plevele, suchých keřů a stromů téměř zadušených popínavými rostlinami. Samotnou budovu už málem pohltil břečtan plazící se po jejích zdech a vylézající ven dírami ve střeše. Benton si pomyslel, že je to hmatatelný důkaz pomíjivosti světa: *sic transit gloria mundi*. Jaká škoda, že zítra touhle dobou už to všechno bude pryč: zůstane jen prašná hromada cihel a omítky. Památkáři se budovu snažili zachránit, ovšem o její vlastnictví se řadu let dohadovala spousta potomků původních

majitelů a přišli na jediné řešení – demolicí a prodej –, protože prosby památkářů úspěšně umlčely dolary od developerů.

Podíval se zpět na hřeben, dělníci skončili s vykládáním buldozerů, řidič nákladního auta šlápl na plyn, z výfuku se vynořil černý mrak a auto začalo odjíždět. Dělníci na místě byli celkem čtyři, na cestě měli zaparkovaná svá auta, ale nezdálo se, že by se chystali odjet. Spíš to vypadalo, jako by si šli naposledy prohlédnout dům.

Sakra, měl by se pohnout. To, co se chystal provést, bylo v podstatě vloupání, Benton však ujišťoval sám sebe, že to dělá z ušlechtilých pohnutek. A může se člověk vlastně vloupat do domu, který se právě chystají zbourat?

Benton přeskočil zeď, plížil se přerostlou zahradou a schoval se v polo-rozpadlém zádveří. Když se zdálo, že je čistý vzduch, proklouzl otevřenými dveřmi a ocitl se v prázdné a chladné přijímací hale, která byla cítit prachem a starým dřevem. Z budovy už bylo všechno cenné odstraněno, zbýval jen bezcenný a rozbitý nábytek. Rychle prozkoumal přízemí – salon, kuchyni, dvorek, jídelnu, místnosti pro služebnictvo, spíže a šatny –, nic však nenašel. Nenechal se tím zaskočit; nečekal, že to, co hledá, objeví právě tady.

Rychle vyšel po chátrajícím kamenném schodišti do prvního patra. Na chvilku se zastavil, aby se podíval z okna, a s hrůzou tam spatřil čtyři dělníky, jak se v buldozerech prodírají křovinami k domu. Měl dorazit dřív. Bylo pět hodin a on si myslel, že už dávno budou mít padla.

Ani pátrání v prvním patře nepřineslo žádný zajímavý objev. Staré truhly, které tu zbyly, se mu rozpadaly v rukách, komory byly prázdné a v trouchnivějších prádelnicích narazil jen na příkrývky a oblečení, ze kterých už si udělaly hnízda krysy. Na zdech viselo několik barevných litografií, zbytek se válel rozbitý na zemi, plný hnědavých skvrn.

Věděl, že pod maurskou kupolí je půda, ale nemohl najít žádné schody, které by na ni vedly. Když se pohyboval prostorem, náhle zespod zaslechl hlasy, které doprovázel ochraptělý smích.

Vydají se dělníci i nahoru? Jistěže ano. Někdo jim určitě nařídil, aby dům naposledy prošli, jestli v něm nezbylo nic cenného a jestli se uvnitř neskrývají žádné squatteři. Což znamená, že se budou dívat úplně všude.

Přesunul se do střední chodby prvního patra, pomalu našlapoval a prohmatal zdi. Tyhle staré haciendy často mívaly skryté dveře. A už je měl: výklenek ve zdi s knihovnou, ve které bylo jen pár odrbaných knih. Díky tomu, že knihovna byla téměř prázdná, snáze si všiml rýhy u jejího vnějšího okraje. Ramenem strčil do strany knihovny a přesně, jak doufal, knihovna se otočila a ukázalo se schodiště vedoucí nahoru. Proklouzl dovnitř, pečlivě knihovnu zase otočil a doufal – vlastně spíš očekával –, že si toho dělníci nevšimnou. Přece nemohou tušit, že v kupoli je půda, nebo snad ano?

Vylezl po prudkých kruhových schodech a vyplašil myš, která s pištěním zmizela. Schodiště ho dovedlo ke stropu s poklopem, který si otevřel. Zarezlé panty hlasitě zavrzaly, proto se raději zastavil a poslouchal. Dupání mužů v přízemí pokračovalo, jejich smích naznačoval, že si ničeho nevšimli.

Půdní prostor byl stíněný a stále ještě plný nábytkem, krabic, skříní, rozbitých zrcadel, lodních kufrů, osmihranných karetních stolků a jiného harampádí. Když se Benton vytáhl nahoru a začal se tam pohybovat, hejno holubů žijících ve zvonici ve vrcholu kupole se rozletělo s hlasitým plácáním křídlů. Viděl zde předměty, které měly hodnotu; což znamenalo, že tuhle část stěhováci zřejmě vynechali. Zároveň to ale také bohužel znamenalo, že hledání bude nějakou dobu trvat. A vzhledem k vrzavé prkenné podlaze při takovém hledání možná nadělá dost hluku. Takže asi bude lepší počkat, až ti muži odejdou.

Poslouchal, jak hlasy přešly do prvního patra. Další dupot, sílící pach cigaretového kouře. Tyhle dveře určitě nenajdou.

Ale našli. Seděl a uši měl nastražené, proto zaslechl, jak se opírají o knihovnu, která se vzápětí otáčí.

Náhle se mu rozbušilo srdce. Benton se rozhlížel a hledal vhodný úkryt. Mohl by se schovat do velké skříně – ne, to ne, tu určitě otevrou. Zvedl víko lodního kufří, ale byl plný smetí. Došlo mu, že tu žádná vhodná skrýš není. Ocítl se v pasti.

Hlasy už se ozývaly na schodech. Zřejmě se vzájemně pobízeli, kdo nahoru půjde jako první.

Byli čtyři, on nahoře sám. Všiml si, že vedle poklopu leží těžká truhlice. *Ano, to je ono.* Chytil truhlici za roh a přesunul ji na poklop. Hlasitě to zaskřípělo.

Zdola se náhle ozvalo ticho.

Možná to nebude dostatečně těžké. Přidal jednu truhlu a na to ještě navršil několik těžších kusů nábytku. Ticho pod ním mu naznačovalo, že muži slyší všechno, co tu dělá. Když Benton poklop zatížil natolik, jak jen to bylo možné, posadil se a čekal.

„Haló!“ křikl jeden z mužů. „Kdo je tam?“

Benton se snažil nedýchat.

„Kdo tam krucínál je?“ zavolal znovu muž. „Pojď dolů!“

Ticho.

„Čekáme tu na tebe!“

Benton dál tajil dech.

„Hele, pitomče, když hned nepůjdeš dolů, přijdeme si my pro tebe a vytáhneme tě za uši.“

Zaslechl tlumené žuchnutí, pak další, jak se snažili otevřít poklop. Ale protože na dveře navršil téměř metrůkrámů, ani se nepohnuly. Poslouchal, a když zjistil, že se muži snaží poklop vyrazit, jeho obavy se změnilly v pobavení. Nakonec do poklopu znovu začali bušit. „Dobře, člověče, jdeme zavolat policajty!“

Jen do toho! pobízela ho v duchu Benton. Policii to sem bude trvat minimálně půl hodiny, možná déle. A on ten čas může využít k dokončení prohlídky.

Protože už se nemusel pohybovat tiše, začal prudce otevírat truhlice, probírat se starým oblečením a příkrývkami, vytahovat dávné hračky, komiksy ze 40. let, vetché stolní hry a staré školní sešity. Listoval zažloutlými časopisy *National Geographic*, *Life*, *Stag*, *Saturday Evening Post* a *Boy's Own*, ale také svazky novin, které pocházely snad až z období zlaté horečky. Zatímco pokračoval v hledání, zdola se dál ozývalo bušení a výhrůžky, pak se však hlasy postupně vracely zpět na schody. Z okna ve zvonici pozoroval, jak se muži objevují ve dvoře a jeden z nich se snaží najít mobilní signál.

Benton dál hledal, rychle, ale metodicky se přesunoval z jednoho rohu malé půdy do druhého. Nevypadalo to právě nadějně, jen spousta trouchnivějších krámů a ani náznak toho, po čem pátral. Možná to tu přece jen není.

A pak v jednom lodním kufru pod hromadou přehozů našel kovovou

krabičku. Ještě než ji otevřel, poznal, že to bude ono. Krabička byla zamčená, ale zámek se mu podařilo překonat rezavým drátem. Roztřásl se mu ruce a krabičku otevřel. Uvnitř byl svazek dopisů pevně spojených provázkem a hned vedle ležel starý deník vázaný v tmavě zeleném plátně, který byl hodně zašpiněný. Deník vytáhl a s velkou opatrností ho otevřel.

Na titulní straně byla drobným ženským písmem napsaná stručná legenda.

Úplně se mu zatajil dech. Poklad, po němž všichni tak pátrají, svatý grál historie amerických osadníků, skutečně existuje. Končety se mu roztřásl směsicí překvapení a nadšení, protože si náhle uvědomil, že se předtím vůbec neodvážil doufat, že by to mohla být pravda a že by mohl mít takové štěstí a najít ho. Ještě když ho tu hledal, vlastně moc nevěřil, že by tu mohl být. Ale byl a on ho teď držel v rukách.

Jen s vypětím všech sil ovládl touhu se do deníku začíst.

Na to bude čas později, teď odsud musí co nejdřív zmizet.

Vrátil deník zpátky do krabičky, kterou si schoval do batohu. Znovu šel k oknu. Tři z dělníků pořád ještě byli venku, jeden stál na rozbitém podstavci, na kterém kdysi bývala socha, a zuřivě cosi líčil do telefonu. Ten trouba opravdu volal policii.

Benton rychle odsunul truhlice z poklopu a poslouchal. Kde je ten čtvrtý? Čeká na něj? Nic však neslyšel, tak poklop zvedl. Nikdo. Schodiště bylo prázdné. Co možná nejtíšeji sešel po schodech až ke knihovně, která zůstala otevřená. Chodba byla prázdná.

Zamířil do ní. Najednou na něj zpoza rohu vyskočil čtvrtý dělník.

„Tady jsi, parchante!“ zahulákal druhý muž a vzápětí mu dal ránu pěstí do břicha.

Bentona tím překvapil, proto se sesunul k zemi, začal se svíjet bolestí a snažil se znovu popadnout dech.

„Je tady!“ řval vítězně druhý muž. „Dostal jsem ho!“

Obrátil se obličejem k Bentonovi, který s námahou vstával, a tvrdě ho kopl do žeber. Násilí – a fakt, že si ho druhý muž až nechutně užíval – Bentona rozzuřily. Když klesl na zem, spadl mu batoh ze zad. Zvedl ho, máchl s ním a železná krabička uvnitř dělníka praštila do hlavy. Muž odklopýtal dozadu a pak těžce dopadl na podlahu.

„Zabiju tě!“ vyjekl muž a snažil se postavit. Ale Benton už s batohem v ruce utíkal jako o život. Hnal se ze schodů, potom zamířil do zadní části sídla, proskočil otevřeným oknem a zamířil do porostu směřujícího k Medvědí řece. Dělník běžel těsně za ním a přidali se i zbylí tři. Šlachovitý Benton však na túrách v pohoří Sierra strávil celý život, proto brzy získal náskok. Prodíral se mezi stromy, sklouzl se po břehu a brodil se písečnými nánosy a proudy v řece. V hlavním proudu zvedl batoh nad hlavu, vstoupil do vody a plaval, dokud na druhé straně pod nohama opět neucítil písek. Vylezl ven a na protějším břehu uviděl dělníky, kteří na něj pokřikovali výhrůžky.

Ukázal jim zdvižený prostředník a pak velkým obloukem běžel lesem. Notný kus proti proudu řeky znovu přešel na druhý břeh. Odtud se pomocí GPS v telefonu dostal zpátky k autu a ulevilo se mu, že jeho nablýskaný sporták dál stojí na svém místě. Batoh zamkl do kufru a pak vyjel na Wild Irish Road. Když se za dvanáct kilometrů dostal na dálnici, minul dvě policejní auta s rozsvícenými majáčky a nahlas se rozesmál.

3

20. listopad

NORA KELLYOVÁ VSTALA a protáhla se. Po dlouhých hodinách strávených klečením v hlíně s motyčkou, lopatkou a štětečky měla při vykopávkách na zbytcích pravěkého puebla křeče ve svalech.

„Už je čas končit,“ řekla svému terénnímu asistentovi Jasonu Salazarovi.

Muž vstal z metrového čtverce, na němž právě pracoval, a oprášil si džíny. Pak si sundal kovbojský klobouk, otřel si čelo kapesníkem a vrátil klobouk zpátky na hlavu: přestože už podzim hodně pokročil, teploty se dál blížily ke dvacíctce.

Nora si vzala plátěný vak na vodu, který byl pověšený na zrcátku terénního auta institutu, a dlouze se napila. Samotné naleziště za moc nestálo, ale byly z něj přímo úchvatné výhledy. Starověcí stavitelé puebel vždy při výběru místa brali ohled i na krajinu. Maličká zřícenina stála na vyvýšenině na úpatí Cerro Pedernal, stolové hory, kterou proslavily malby Georgie O'Keeffeové. Hora se majestátně tyčila za ní a byla zbrázděná hlubokými kaňony, vyšší oblasti pokrývaly stromy. Před ní se rozkládala rozlehlá rovina, kterou Španělé nazývali Valle de la Piedra Lumbre, Údolí zářících kamenů. Na odlehlé straně červené, oranžové a žluté vrcholky skalního útvaru Ghost Ranch opravdu zářily ve zlatavém odpoledním slunci.

Když přešla k jejich pracovnímu stolu, zahlédla v dálce na staré cestě k uranovému dolu prašný vír.

Salazar se postavil vedle ní. „Kdo to může být?“

„Nemám tušení.“

Začali si balit nástroje a ukládat je do skladu vedle naleziště. Po chvíli se objevilo auto a pomalu šplhalo do kopce. Oba se zarazili a dívali se, jak

se k nim opatrně blíží po prašné cestě. Nora poznala, že jde o veterán. Auto se zastavilo vedle terénního auta institutu a chvilku čekalo, až se usadí rozvířený oblak prachu. Pak se otevřely dveře a objevil se vysoký štíhlý muž. Do ostrě řezaného, ale pohledného obličejě mu padaly husté černé vlasy, pronikavé modré oči pozorovaly okolí. Měl na sobě snad nej-ošklivější vzorovanou košili, jakou Nora kdy viděla, s nachovo-oranžovými spirálami. Vypadalo to, že mu táhne na čtyřicítku, byl tedy o několik let starší než Nora.

„Ztratil jste se?“ zajímala se Nora.

Podíval se na ni. „Jestli jste doktorka Nora Kellyová, tak ne.“

„To jsem.“

„Omlouvám se, že jsem dorazil bez ohlášení. Jmenuju se Clive Benton.“ Vyndal z auta batoh, přišel k ní a pak jí rychle potřásl rukou. „Opravdu jsem měl nejdřív zavolat, jenomže...“ Na chvilku se zarazil. „Tedy, v institutu mi řekli, že jste tady, vypadá to, že tu není signál, pak jsem si řekl, že bych vám to stejně po telefonu nedokázal vysvětlit...“

Nora ten nervózní vodopád slov jemně přerušila. „Pojďte se posadit a dát si hrnek kakaá.“ Dovedla ho k pracovnímu stolu ve stínu, kde měli termosku a několik plastových hrnků.

Benton se usadil na kraj židle.

„Co je to za auto?“ zajímala se Nora, protože se ho snažila nějak uklidnit.

„Je to Ford Futura ze čtyřiašedesátého,“ prohlásil a rozzářil se. „Sám jsem ho dával do kupy.“

„Na tyhle cesty se ale moc nehodí.“

„To ne,“ uznal. „Ale to, co vám chci říct, nepočká.“

Nora si sedla proti němu. „Tak co vás ke mně přivádí?“

Benton se podíval na Jasona Salazara. „Tedy, to, co se vám chystám říct, je důvěrné.“

„Jason je asistent kurátora v institutu, za jeho diskrétnost se můžu zařučit,“ prohlásila Nora. „Hodně naší archeologické práce je tajné, takže si s ním nemusíte dělat starosti.“

Benton přikývl a černé vlasy mu zaválaly ve větru. Dál působil trochu nejistě, jako by nevěděl, kde začít. Nakonec se sklonil, otevřel batoh a vytáhl uzavíratelný plastový sáček. Otevřel ho, vyndal starou knížku zaba-

lenou do hedvábného papíru a opatrně ji mezi ně položil na stůl. Pak jemně rozbalil hedvábný papír.

„Tohle je původní deník Tamzene Donnerové,“ prohlásil.

Nora na knížku nechápavě zírala. To jméno jí vůbec nic neříkalo. „Koho?“

„Tamzene Donnerové.“ Vrhla na ni i Salazara postranní pohled. „Tu musíte znát, je to manželka George Donnera, vůdce Donnerovy výpravy. Těch osadníků, co uvízli přes zimu v pohoří Sierra a museli se uchýlit ke kanibalismu.“

„Jo, tihle Donnerovi,“ řekla Nora. „Takže ten deník má historickou hodnotu?“ Přemýšlela, jakým směrem se debata ubírá.

„Nevyčíslitelnou hodnotu.“

Po tomto prohlášení nastalo krátké ticho.

„Možná ještě potřebujete slyšet nějaké doplňující informace,“ prohlásil Benton. „Jsem nezávislý historik a specializuji se na osidlování Západu v 19. století. Zároveň jsem také vzdálený příbuzný přeživších účastníků Donnerovy výpravy: rodiny Breenových. To však není důležité. Tu tragédii zkoumám už roky. Jedna z prvních věcí, na kterých se přeživší shodli, byla, že Tamzene Donnerová si vedla deník, do kterého zaznamenávala všechny podrobnosti o cestě. Historici už dávno vytušili, že někdo z přeživších si ten deník musel odvézt s sebou, ale nikdy se nenašel – až doteď.“ Poněkud dramatickým gestem ukázal na stůl, kde ležela otrhaná kniha plná skvrn. „Jen do toho – otevřete ho.“

Nora se s velkou opatrností naklonila dopředu a otevřela deník na titulní straně.

„Vidíte, co tam zapsala? *Tamzene Donnerová, Můj deník, od 12. října 1846...* Všimněte si, že žádné konečné datum tam není, protože zemřela hlady a pak...“ odmlčel se a odkašlal si, „... ji snědl muž jménem Keseberg.“

„Neobvinili Keseberga náhodou, že ji před tím sněžením zavraždil?“ vložil se do vyprávění Salazar.

Benton se k němu s lehkým překvapením otočil. „Ano, správně. Zřejmě jste s tím příběhem obeznámený.“

Salazar pokrčil rameny. „Příběh Donnerovy výpravy nám vyprávěli v dějepise na Goletské střední. Byl jsem z něj celý vedle.“ Rychle se usmál. „Kdo by taky nebyl?“

Nora souhlasila. „Ale co s tím mám společného já?“

„Přijel jsem za vámi, protože vás chci o něco požádat.“

„Dobrá. Sem s tím.“

Benton se místo odpovědi odmlčel. „Za prvé jste v Sierře Nevadě vedla několik archeologických vykopávek. Tudíž se ve zdejších horách vyznáte.“

„Do jisté míry.“

„Jste skvělá terénní archeoložka, která navíc má zkušenosti s nalezišti, kde se našly stopy po kanibalismu, včetně Quiviry – toho skalního obydlí, co jste objevila v Utahu.“

„To je pravda.“

„Navíc máte podporu institutu.“

Nora se pohodlně opřela. „Začínám mít pocit, jako bych byla na pracovním pohovoru.“

„Práci už jste získala – tedy jestli ji chcete. Jste pro ni přímo ideální uchazečka.“

„A co je to za práci?“ Tohle chození kolem horké kaše začínalo Noře lézt na nervy.

„Musíte mi dát čestné slovo, že všechno, co vám teď řeknu, zůstane minimálně prozatím mezi námi.“

„Nepřeháníte to trochu?“

„Promiňte,“ vyhrkl Benton a znovu začal působit nervózně. „Vím, jak vám to asi musí připadat, ale až si vyslechnete to, co vám chci říct, pochopíte, proč potřebuju, aby to zůstalo utajené. Je to na dlouhé vyprávění... a předem vás varuju, nebude se to hezky poslouchat.“

Nora se podívala na hodinky. Ještě nebylo ani půl páté. Pořád jim zbývala půlhodinka světla a tady v poušti bylo příjemně. S lehkým úsměvem si založila ruce. Upřímnost toho muže jí byla celkem sympatická. „Dobrá, tak povídejte.“

Clive Benton se zhluboka nadechl, dal si ruce na kolena a začal pomalu a rozvážně vyprávět. Bylo vidět, že ten příběh dobře zná.

4

„**O** DONNEROVĚ VÝPRAVĚ JSEM POPRVÉ SLYŠEL JAKO KLUK, když jsem vyrůstal na předměstí San Francisca,“ začal Benton. „Už jsem se vám zmínil o tom, že má rodina z matčiny strany je vzdáleně příbuzná s rodinou Breenových, kteří byli součástí Donnerovy skupiny. Celý příběh mi jako malému vyprávěla máma a já se na něm okamžitě stal závislým. Dokonce jsem kvůli němu začal studovat historii a udělal si postgraduál na Stanfordu.“

Tragédie Donnerovy výpravy byla jedním z největších neštěstí během osídlování západu. Skupina osadníků vyrazila zcivilizovat divokou zemi – Kalifornii –, ale v průběhu cesty se musela uchýlit k nepředstavitelnému barbarství. Byl to americký sen převrácený na hlavu.

Toto drama mělo dvě hlavní postavy – George Donnera a jeho ženu Tamzenu. George byl velký muž, co toužil po půdě. Celý život jí chtěl mít víc a víc – na farmaření. Jeho žena byla učitelka. Byla drobná a štíhlá a měla vystupování a výchovu dámy. Uvnitř však nosila nezlomný smysl pro rozlišování dobra a zla. Spolu měli tři dcery, George vychovával ještě další dvě dcery z předchozího manželství.

V roce 1846 byla Kalifornie součástí Mexika. Ale zdálo se, že brzy vypukne válka, a všichni čekali, že Spojené státy se tohoto území zmocní. Donner uviděl příležitost, jak se, obrazně řečeno, dostat do první řady a získat pro sebe část úrodné nové půdy. Byl velmi přesvědčivý řečník a pro svůj nápad získal i bratra Jacoba a jeho rodinu.

George, Tamzenu a jejich pět dcer opustili Independence v Missouri na jaře roku 1846 s velkou skupinou dalších osadníků. Nebyli to žádní

chudáci: měli peníze. Byla to karavana dobře zajištěných, někdy dokonce bohatých průkopníků, kteří měli špičkovou výbavu. Tamzene plánovala, že založí školu pro ženy, proto s sebou vezla knížky, školní potřeby, břidelicové tabulky a křídly, náboženské letáky, bible, a dokonce i olejové a vodové barvy. George do vozu naložil štočky sametových, hedvábných a saténových látek, které se chystal za tučný zisk prodávat Kalifornanům. Někteří další účastníci s sebou vzali velké peněžní částky. Například jistý Jacob Wolfinger s sebou měl pokladnici obsahující zlato, za které si chtěl koupit půdu, postavit dům a založit firmu.

Až na tento majetek to však byla standardní výprava osadníků mířících na západ. Kdyby cestou nedospěli k osudovému rozhodnutí, historie by na ně úplně zapomněla. Ve Wyomingu se Donner spolu s ostatními rozhodl pro netradiční trasu. Říkalo se jí Hastingsova zkratka, protože ji v té době proslavoval průvodce Lansford Hastings. Pro její výběr hlasoval Donner spolu s dalšími zhruba devadesáti osadníky. Zbytek výpravy zůstal na tradiční trase.

Takže se rozdělili. Donnerova výprava zamířila na jihovýchod do Utahu, kudy vedla zkratka. Procházela drsným pohořím Wasatch. Když se ukázalo, že hory jsou mnohem náročnější, než jim popisoval Hastings, Donner a zbytek skupiny si začínali uvědomovat, že se nerozhodli úplně nejlépe. Na návrat už však bylo moc pozdě. Když překonali hory, museli se vydat přes Velkou solnou poušť. Při namáhavé cestě je sužoval nedostatek vody. Některé z dětí dostávaly cucat vystřílené kulky, aby svou zoufalou žízeň trochu zmírnily. Pak jim začalo docházet jídlo. Vše začínalo jít od desíti k pěti. Mezi členy výpravy propukaly spory. Indiáni jim ukradli několik volů, zbytek pak prostříleli šípy. Zasáhli i několik osadníků – útočili na ně skrytí za kameny nebo kmeny. Muže, který už nemohl chodit, vysadili z jeho vozu a nechali ho umřít na kraji cesty. A Tamzene Donnerová vše celou tu dobu pečlivě zaznamenávala do deníku.

Když přecházeli Nevadskou poušť, Wolfingerův vůz uvízl v písku. Zbytek výpravy pokračoval v jízdě, on však zůstal a snažil se vůz vyhrabat. Krátce poté se dva muži, kteří se jmenovali Reinhardt a Spitzer, nabídli, že se vrátí, aby Wolfingerovi pomohli. Na několik dní zmizeli, a když se později k výpravě znovu připojili, líčili, že je napadli indiáni a Wolfingera zabili.

Když se osadníci koncem října dostali na úpatí pohoří Sierra, měli už značné zpoždění a trápil je hlad. Hory však zatím byly bez sněhu, a oni doufali, že se jim je podaří přejet dřív, než zima propukne naplno.

Málem se jim to podařilo. Jenomže pak je ani ne den cesty od průsmyku zasáhla sněhová bouře. V té době vozy jely jeden za druhým po horské stezce. Po bouři všichni doslova zamrzli na svých místech – a taky tam pak zůstali. Padesát devět lidí, kteří cestovali v předvoji, to zasáhlo poblíž jezera Truckee, kde se museli utábořit. Dalších dvaadvacet lidí včetně George a Tamzene Donnerových a jejich pěti dcerek uvízlo o deset kilometrů dřív na louce u potoka Alder Creek. Oba tyto tábory pak později archeologové našli a prozkoumali.

Ovšem v historických záznamech jsou zmínky ještě o třetím táboře – v současnosti obvykle bývá označován jako ‚Ztracený tábor‘. Tvořila ho malá skupinka osadníků úplně vzadu, byli v ní Reinhardt se Spitzerem, rodina Carvillových a Albert Parkin, který opustil rodinu, aby hledal štěstí v Kalifornii. Nikdo neví jistě, co se s nimi stalo, ale s největší pravděpodobností mezi nimi ve sněhové bouři propukla panika, proto se ztratili a vyrazili do slepého kaňonu za ústím řeky Little Truckee. Nakonec zapadali hluboko v horách řadu kilometrů od hlavní části výpravy. Někteří tvrdí, že Ztracený tábor byl v temném údolí úplně odříznutém od slunce a obklopeném skalami. O tomto táboře se traduje tolik legend, že se člověk jen těžko dobere pravdy.

Tak jako tak tu všichni poutníci na řadu měsíců zapadali a bouře za bouří je zasypaly sedmi až devíti metry sněhu. Sníh pohřbil všechny chatrné přístřešky a chatrče, které si dokázali vybudovat. V těchhle špinavých brlozích pak mrzli a hladověli, až jeden po druhém začali umírat. Dojedli poslední zásoby. Pak snědli voly a koně. Potom psy. A nakonec začali vyhrabávat zmrzlá těla svých společníků.

Odřezávali z nich maso a vařili ho. Zpracovali i orgány – jedli játra, srdce, střeva i plíce. Z kostí vyjídali morek a rozbíjeli lebky, aby se dostali k mozku. Když už jim došlo úplně všechno, tak aspoň vařili kosti, aby z nich získali tuk.“

Benton si přsedl na židli a podíval se na vzdálený horizont. Nora se Salazarem mlčeli.

„Měl bych dodat, že ne všichni se do toho zapojili. Řada osadníků lidské maso odmítla jíst. Dokonce ještě dnes se historici přou o to, z kolika členů výpravy se skutečně stali kanibalové. Když další lidé umírali hladu, získávali ti, co zůstali naživu, novou potravu. Je téměř nemožné si představit, jaké to tam asi muselo být, den za dnem, týden za týdnem vězet v těch příšerných táborech přeplněných muži, ženami a dětmi v zatuchlých doupatech, kde vzduch tak páchl fekáliemi a rozkládajícími se těly, že se téměř nedalo dýchat. Skupina asi patnácti mužů se v zoufalství vydala přes hory do Kalifornie, aby našli pomoc. Sedm tam skutečně dorazilo, ale jen díky tomu, že snědli své společníky, kteří cestou zahynuli.

V únoru přijela první záchranná výprava. Spatřili takové hrůzy, že se to téměř vymykalo chápání. Jeden ze zachránců později popisoval, že narazil na děti sedící na poleni s obličejí zamazanými krví, protože právě pojídaly polosyrová játra a srdce svého zemřelého otce, kolem sebe měly poházené další části těla.

První záchranná výprava mohla odvézt jen několik málo osadníků: sami cestou přes hory k osadníkům málem zemřeli hladu. Při příjezdu prvních záchranářů byli Tamzene a George Donnerovi ještě naživu, ovšem Tamzene odmítala opustit manžela, který umíral na infekci v ruce, dokonce i když jim záchranáři odváželi děti.

Někdy v tomto období se v Donnerově táboře u Alder Creek objevil Asher Boardman. Bylo to koncem února. Uprchl ze Ztraceného tábora a naznačoval, že se to místo proměnilo v kanibalské peklo. Boardman byl potulný kazatel a tvrdil, že utekl, když se ho jeho vlastní manželka Edith pokusila zabít a sníst. Boardman pak za několik dní zemřel, přibližně v době příjezdu třetí záchranné expedice hladu a vyčerpáním.

A Tamzene všechno to a ještě mnohem víc zaznamenala do deníku.

V dubnu pak přijela čtvrtá a poslední výprava. Po odjezdu třetí záchranné expedice však zemřelo mnohem víc lidí a míra kanibalismu vzrostla. Poslední záchranáři se stali svědky ještě horších věcí než předtím. V táboře u potoka Alder Creek už nebyl naživu nikdo. George Donner byl mrtvý, jeho tělo leželo na tajícím sněhu rozřezané s částečně oddělenými končetinami, otevřenou lebkou a chybějícím mozkiem. Po Tamzene však nikde nebylo ani stopy. Záchranáři se vydali do provizorního tábo-

říště poblíž, kde našli jediného přeživšího jménem Keseberg. Vedle něj byla pánev, na které ležela lidská játra a plíce. Po důkladném výslechu přiznal, že patřily Tamzene. Tvrdil, že její tělo už jí několik týdnů a játra s plícemi jsou poslední zbytky.

Takže poslední výprava z místa odvezla zbylé živé. Příběh Donnerovy výpravy se roky vyprávěl a převyprávěl, přetiskoval a skandalizoval, až už se úplně vzdálil od pravdy. Lidstvo jejich osud nikdy nepřestával fascinovat.

Čímž se dostávám k tomu, proč jsem tady. Jak už jsem se zmínil, byly objeveny dva hlavní tábory – poblíž jezera Truckee a u potoka Alder Creek. Ale Ztracený tábor se nikdy nenašel. Navštívil ho jeden ze členů třetí záchranné výpravy. Moc podrobností o tom, co tam uviděl, neznáme, ale víme, že se tam odmítal vrátit. Už v prvních dvou táborech to bylo dost zlé, ovšem ve třetím to zřejmě bylo horší – mnohem horší. Záchranář v táboře objevil jediného přeživšího a odvedl ho pryč, ale ten krátce poté naprosto nepříčetný zemřel.

Nejasné zmínky o Ztraceném táboře mi nedávaly spát. Šest let jsem pátral a vydával se po jedné falešné stopě za druhou, skončil jsem v bezpočtu slepých uliček... dokud jsem se nerozhodl vypátrat Tamzenin deník. Samozřejmě jsem měl k dispozici spoustu bulvárních článků, dopisů, líčení z druhé ruky s nejistou hodnověrností – ale tento klíčový hlavní zdroj byl téměř dvě století ztracený. Všichni se domnívali, že musel zůstat na místě a rozložit se v lesní půdě. Vzhledem k tomu, že byl považován za ztracený, po něm nikdo systematicky nepátral. Ušetřím vás detailů, ale má trpělivost byla odměněná hned dvěma způsoby. Za prvé se mi ten deník podařilo najít – a to v poslední chvíli. A za druhé – nejen že obsahuje seznam všech obyvatel Ztraceného tábora, ale také jeho polohu. Tyto informace Tamzene těsně před svou smrtí sdělil Asher Boardman, který ze Ztraceného tábora utekl. Navíc její deník obsahuje poznámky s významnými krajinnými prvky a ručně kreslenou mapu, kde je uvedeno rozmístění všech tří táborů. Ztracený tábor možná měl mimořádně špatnou pověst – a o všech hrůzách, které se tam odehrály, se asi nikdy nedozvíme –, ale teď k němu máme mapu.“

Benton se znovu odmlčel a naklonil se dopředu. „A právě tuhle práci vám nabízím: vést expedici, díky které objevíme Ztracený tábor.“

5

29. listopad

PŘÍŠLA JÍ OTEVŘÍT ASISTENTKA a Nora vstoupila do kanceláře ředitelky Archeologického institutu v Santa Fé doktorky Jill Fugitové. Clive Benton ji tam následoval. Samotná kancelář sice nebyla velká, ale působila vřele a útulně, pomyslela si Nora, celkově byla velmi přátelská – se starou španělskou dlažbou, stěnami z nepálených cihel a malým krbem. Okna na odlehle stěně mířila na zahradu, kterou po nočním sněžení pokrývala bílá peřina. Druhou stěnu zdobil navažský koberec z 20. let, na polici zase stála řada zunijských hlíněných nádob z konce 19. století.

Doktorka Fugitová zvedla hlavu od hromady papírů, vstala a oběma jim podala ruku. Její elegantně střižený kostým, dlouhé světlé vlasy a smysl pro módu příliš neodpovídaly obvyklému klišé úzkostlivé vědkyně bez fantazie, za což jí Nora v duchu tleskala. Když se před pár lety uvolnila ředitelská funkce, znamenala Fugitová značně kontroverzní volbu, ale její odborná pověst byla přímo dokonalá a její bystrý, občas až sžíravý intelekt byl příjemnou změnou oproti mumlajícím dinosaurům, kteří funkci zastávali před ní. Díky jejím schopnostem oslovovat firmy a získávat finanční prostředky institut prosperoval.

„Noro, ráda vás vidím,“ prohlásila energicky. „A vy musíte být doktor Benton. Moc ráda vás poznávám. Posadte se, prosím.“

Ukázala na židle po obou stranách krbu. Poté se vrátila ke stolu a dívala se na ně sice příjemným, ale zároveň pátravým pohledem.

„Dáte si čaj nebo kávu?“

Jednou z hlavních výhod práce ve staré budově institutu byla kavárna s donáškou. Fugitová zvedla telefon a objednala nápoje. Pak z hromady